

Mund- og klovsyge

Fortalt af Rita Bromand fra Bondegården i Almsted, 2022.

I årene 1952 - 1953 havde vi en epedemi af mund- og klovsyge i de fleste kobesætninger her på egnen. Jeg tror alle besætninger her i Almsted var ramt.

Først i december nåede smitten til "Bondegården". Heldigvis var der kun enkelte køer der var syge.

Vi kom i karantæne i 3 uger med følgende ændringer i det daglige. Ingen måtte forlade gården. Kirsten og Bent skulle blive hjemme fra skole. Købmandsvarer blev bestilt og afleveret uden for gården. Mælken blev hentet og ingen syrnede mælk bragt.

Arbejdet blev fordelt sådan at far og karlen Leif passede malkningen og køer og kalve. På grund af smittefare måtte de kun komme i stald, malkerum og foderlade. De 3 - 4 syge køer blev malket sidst og mælken destrueret.

Grise kan også få mund- og klovsyge.

Den øvrige mælk blev kogt i gruekedlen på grund af smittefare. Når mælken var afkølet, det var der ingen problem med, vi var jo i december måned. Når fløden havde sat sig blev den skummet af og tilsat lidt kærnemælk for at syrne fløden. Den skulle stå en tid inden den skulle kærnes. Mor havde en stor røremaskine en såkaldt "Prins". Den kunne piske så fløden blev til smør og kærnemælk. Smøret blev samlet og skyllet flere gange i koldt vand. Derefter blev smøret æltet med lidt salt og delt i pundspakker og pakket i pergamentpapir og lagt i fryseren.

Grise kan som sagt også få mund- og klovsyge. Det blev så mit arbejde at fodre grisene. De kom sig rigtig godt efter 3 uger på sødmælksfløde.

Henry vores anden karl stod for udmugning hos grisene, passe hestene og hvad der ellers var af forefaldende arbejde. Det var kun ham og mig der måtte komme i svinestalden.

Vi var jo i december og alle juleforberedelser stod for døren. Der skulle ikke slagtes gris. Leif var en aften listet hjem til sin mor efter opskrifterne på nogle fantastiske fedtkager. Det blev en hyggelig juleaften på trods af at der ikke var nogen julegaver, dem fik vi først til nytår. Tredie juledag var vi fri. Så blev der ordentlig gjort rent i staldene m.m. så vi blev klar til at fejre nytår.

Hvad er mund- og klovsyge hos kvæg

Sygdommen er meget smitsom, den eller de første besætninger hvor sygdommen viser sig vil blive slået ned. I en besætning er det ikke sikkert at alle dyr bliver syge.

Sygdommen viser sig på følgende måde. Dyret savler og har blærer og sår i mund og på tungen, ligeledes på pletter og klovspalterne.

Køer der har været syge vil efterfølgende give mindre mælkemængde, øgede aborter og sygelighed hos kalvene. En økonomisk bet for landmanden.